

Rolnummer 1779
Arrest nr. 13/2001 van 14 februari 2001

A R R E S T

In zake : de prejudiciële vraag betreffende artikel 1253*quater*, d), van het Gerechtelijk Wetboek, gesteld door de Rechtbank van eerste aanleg te Luik.

Het Arbitragehof,

samengesteld uit de voorzitters M. Melchior en G. De Baets, en de rechters L. François, P. Martens, E. Cerexhe, M. Bossuyt en E. De Groot, bijgestaan door de griffier P.-Y. Dutilleux, onder voorzitterschap van voorzitter M. Melchior,

wijst na beraad het volgende arrest :

*

* *

I. Onderwerp van de prejudiciële vraag

Bij vonnis van 30 september 1999 in zake M. Pire tegen C. Scafs, waarvan de expeditie ter griffie van het Arbitragehof is ingekomen op 5 oktober 1999, heeft de Rechtbank van eerste aanleg te Luik de volgende prejudiciële vraag gesteld :

« Schendt artikel 1253^{quater}, d, in zoverre de termijn om hoger beroep aan te tekenen begint te lopen en ook verstrijkt binnen de gerechtelijke vakantie, en zonder verwijzing naar artikel 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, terwijl het gemeen recht van de artikelen 1051 en 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat die termijn van hoger beroep, in dergelijke omstandigheden, wordt verlengd tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar ? »

II. De feiten en de rechtspleging in het bodemgeskil

M. Pire heeft op 12 september 1997 hoger beroep ingesteld tegen een vonnis gewezen op 26 juni 1997 door de vrederechter van het kanton Wezet, uitspraak doende op een verzoekschrift, gebaseerd op de artikelen 203, 203bis en 203ter van het Burgerlijk Wetboek, waarbij zij het voordeel van een ontvangstmachtiging vordert in het kader van de regeling van het door haar ex-echtgenoot verschuldigde alimentatiegeld ten voordele van de gezamenlijke kinderen.

Aangezien van het vonnis kennis is gegeven op 1 juli 1997, is de Rechtbank van mening dat het hoger beroep laattijdig lijkt te zijn : zij stelt, enerzijds, vast dat de procedure betreffende de vorderingen met een dergelijke bedoeling, krachtens artikel 203ter van het Burgerlijk Wetboek, bij de artikelen 1253bis tot 1253^{quinquies} van het Gerechtelijk Wetboek wordt geregeld, dat artikel 1252^{quater}, d), de termijn voor hoger beroep op een maand vaststelt en, anderzijds, dat artikel 50, tweede lid, van hetzelfde Wetboek stelt dat indien de termijn van hoger beroep of verzet waarin de artikelen 1048 en 1051 voorzien, binnen de gerechtelijke vakantie begint te lopen en ook verstrijkt, hij verlengd wordt tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar en dat de termijn om hoger beroep aan te tekenen, overeenkomstig het voormelde artikel 1051, één maand is, te rekenen vanaf de betekening van het vonnis of de kennisgeving ervan overeenkomstig artikel 792, tweede en derde lid; de Rechtbank is van mening dat de in artikel 50, tweede lid, bedoelde termijnverlenging te dezen niet van toepassing is, omdat de krachtens artikel 1253^{quater} gedane kennisgeving niet wordt beoogd in artikel 1051.

De appellante heeft evenwel uiteengezet dat indien hetzelfde geschil in plaats van aan de vrederechter (aangezien de ouders gescheiden zijn) was voorgelegd aan de voorzitter van de rechtbank zitting houdende in kort geding in het kader van een echtscheidingsprocedure, het aanleiding zou hebben gegeven tot een beslissing die niet voor kennisgeving maar voor betekening vatbaar is (met genot van de toepassing van de artikelen 1051 en 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek); bovendien heeft zij, steunend op de parlementaire voorbereiding van artikel 50 van het Gerechtelijk Wetboek, doen gelden dat de niet-toepassing van de artikelen 50, tweede lid, en 1051 van het Gerechtelijk Wetboek op de in artikel 1253^{quater} daarvan beoogde situaties strijdig was met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, en zij heeft de Rechtbank voorgesteld het Hof de hiervoor weergegeven prejudiciële vraag te stellen. De Rechtbank heeft dat verzoek ingewilligd.

III. De rechtspleging voor het Hof

Bij beschikking van 5 oktober 1999 heeft de voorzitter in functie de rechters van de zetel aangewezen overeenkomstig de artikelen 58 en 59 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof.

De rechters-verslaggevers hebben geoordeeld dat er geen aanleiding was om artikel 71 of 72 van de organieke wet toe te passen.

Van de verwijzingsbeslissing is kennisgegeven overeenkomstig artikel 77 van de organieke wet bij op 24 november 1999 ter post aangetekende brieven.

Het bij artikel 74 van de organieke wet voorgeschreven bericht is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* van 7 december 1999.

Memories zijn ingediend door :

- M. Pire, wonende te 4671 Barchon, rue des Forgerons 13, bij op 23 december 1999 ter post aangetekende brief;

- de Ministerraad, Wetstraat 16, 1000 Brussel, bij op 7 januari 2000 ter post aangetekende brief.

Van die memories is kennisgegeven overeenkomstig artikel 89 van de organieke wet bij op 3 februari 2000 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikkingen van 30 maart 2000 en 28 september 2000 heeft het Hof de termijn waarbinnen het arrest moet worden gewezen, verlengd tot respectievelijk 5 oktober 2000 en 5 april 2001.

Bij beschikking van 30 mei 2000 heeft het Hof de zaak in gereedheid verklaard en de dag van de terechtzitting bepaald op 21 juni 2000.

Van die beschikking is kennisgegeven aan de partijen en hun advocaten bij op 30 mei 2000 ter post aangetekende brieven.

Bij beschikking van 20 juni 2000 heeft de voorzitter in functie vastgesteld dat rechter-verslaggever H. Coremans, wettig verhinderd, vervangen is door rechter M. Bossuyt.

Op de openbare terechtzitting van 21 juni 2000 :

- zijn verschenen :

- . Mr. V. Demarteau, advocaat bij de balie te Verviers, voor M. Pire;

- . Mr. C. Wijnants *loco* Mr. P. Peeters, advocaten bij de balie te Brussel, voor de Ministerraad;

- hebben de rechters-verslaggevers L. François en M. Bossuyt verslag uitgebracht;

- zijn de voornoemde advocaten gehoord;

- is de zaak in beraad genomen.

De rechtspleging is gevoerd overeenkomstig de artikelen 62 en volgende van de organieke wet, die betrekking hebben op het gebruik van de talen voor het Hof.

IV. *In rechte*

- A -

A.1.1. De Ministerraad, die in herinnering brengt dat artikel 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek wegens de gerechtelijke vakantie de termijnen voor hoger beroep bedoeld in andere bepalingen dan de artikelen 1048 en 1051 van het Gerechtelijk Wetboek niet verlengt, wijst erop dat uit de parlementaire voorbereiding met betrekking tot het voormelde artikel 50 blijkt dat de bedoeling van de wetgever tweevoudig was, namelijk, enerzijds, de ongemakken verhelpen die voortvloeien uit het verstrijken van de termijn voor hoger beroep tijdens de vakantie en, anderzijds, vermijden dat het verloop van alle zaken wordt vertraagd. De ontstentenis van verlenging in de bekritiseerde bepaling beantwoordt bijgevolg aan een tweevoudige bekommernis : vermijden dat een aanzienlijke gerechtelijke achterstand ontstaat doordat alle zaken worden uitgesteld en gebrek aan spoed vermijden in een zo gevoelige aangelegenheid als die welke in het geding is (beslissing van de vrederechter in een procedure na echtscheiding). Aangezien die doelstellingen redelijk en wettig zijn, zijn de artikelen 10 en 11 van de Grondwet niet geschonden.

A.1.2. In ondergeschikte orde doet de Ministerraad gelden dat het in het geding zijnde verschil in behandeling geenszins discriminerend is, vermits het de verzoekster niet belet hoger beroep aan te tekenen tegen de beslissing van de vrederechter; het staat aan de betrokkene of aan haar raadsman blijk te geven van waakzaamheid teneinde de termijnen ter zake in acht te nemen.

A.1.3. M. Pire, die verwijst naar de rechtspraak van het Hof van Cassatie, betoogt dat de berekening van de termijn van hoger beroep, volgens het gemeen recht, de toepassing van artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek is, waarvan de in het geding zijnde bepaling dus afwijkt. Terwijl in het geval van een beslissing van de vrederechter die, in het kader van een procedure na echtscheiding, uitspraak doet over een ontvangstmachtiging en de voorlopige tenuitvoerlegging, enerzijds, en in het geval van een beslissing die in kort geding is gewezen door de voorzitter van de rechtbank van eerste aanleg die, in het kader van een echtscheidingsprocedure, uitspraak doet over voorlopige maatregelen die hetzelfde onderwerp hebben, anderzijds, op dezelfde datum van de ene kennis zou worden gegeven en de andere zou worden betekend, zou enkel de laatstgenoemde de verlenging van de termijn van hoger beroep genieten, terwijl, in de beide gevallen, de spoed van de procedures een van de doelstellingen van de wetgever is, die overigens bereikt wordt door de beslissingen gepaard te laten gaan met de voorlopige tenuitvoerlegging. Doordat de in het geding zijnde bepaling het de raadsman en zijn cliënt niet mogelijk maakt te oordelen of het aanwenden van een rechtsmiddel opportuun is, wegens hun respectieve vakanties en de ontstentenis van toereikende bekendheid van de kennisgeving, doet zij afbreuk aan de rechten van de verdediging op een manier die niet evenredig is met de door de wetgever nagestreefde doelstellingen.

- B -

B.1. Artikel 1051, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt :

« De termijn om hoger beroep aan te tekenen is één maand, te rekenen vanaf de betekening van het vonnis of de kennisgeving ervan overeenkomstig artikel 792, tweede en derde lid. »

Artikel 1253^{quater} van het Gerechtelijk Wetboek, waarvan *littera d)* het voorwerp uitmaakt van de prejudiciële vraag, bepaalt :

« Wanneer de vorderingen gegrond zijn op de artikelen 214, 215, 216, 221, 223, 1420, 1421, 1426, 1442, 1463 en 1469 van het Burgerlijk Wetboek :

- a) doet de rechter de partijen oproepen in raadkamer en poogt ze te verzoenen;
- b) wordt de beschikking gewezen binnen 15 dagen na de indiening van het verzoek; de griffier geeft ervan kennis aan beide echtgenoten;
- c) kan, indien de beschikking bij verstek is gewezen, de partij die niet verschenen is, binnen een maand na de kennisgeving verzet doen bij verzoekschrift ingediend ter griffie van de rechtbank;
- d) is de beschikking vatbaar voor hoger beroep ongeacht het bedrag van de eis : hoger beroep wordt ingesteld binnen een maand na de kennisgeving;
- e) kan elk der echtgenoten te allen tijde in dezelfde vorm wijziging of intrekking vorderen van de beschikking of het arrest. »

B.2. De prejudiciële vraag heeft betrekking op het verschil in behandeling dat bestaat tussen de personen die hoger beroep aantekenen in een procedure van gemeen recht en diegenen die hoger beroep aantekenen tegen een beschikking die is gewezen op de vorderingen in verband met de respectieve rechten en plichten van de echtgenoten, met hun huwelijksvermogensstelsel en met bepaalde verplichtingen die ontstaan uit het huwelijk of de afstamming, in zoverre enkel de eerstgenoemden de verlenging van de termijn voor hoger beroep - bedoeld in artikel 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek - genieten tot de vijftiende dag van het nieuw gerechtelijk jaar, wanneer de termijn is ingegaan en verstrijkt tijdens de gerechtelijke vakantie : het genoemde artikel 50 verwijst immers naar de in artikel 1051 van hetzelfde Wetboek bedoelde termijn voor hoger beroep; doordat het genoemde artikel 1051 echter in het eerste lid ervan bepaalt dat « de termijn om hoger beroep aan te tekenen [...] één maand [is], te rekenen van de betekening van het vonnis of de kennisgeving ervan overeenkomstig artikel 792, tweede en derde lid », verwijst het niet naar de beschikking waarvan kennis wordt gegeven op basis van het voormelde artikel 1253^{quater}.

B.3. Het verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen, dat voortvloeit uit de toepassing van verschillende procedures voor verschillende rechtscolleges in minstens gedeeltelijk verschillende omstandigheden, houdt op zich geen discriminatie in. Van discriminatie zou slechts sprake kunnen zijn, mocht het verschil in behandeling dat voortvloeit uit de toepassing van die procedures gepaard gaan met een onevenredige beperking van de rechten van de daarbij betrokken personen.

B.4. De Commissie voor de justitie van de Senaat, die de in het geding zijnde *littera d*) invoegde in de tekst van artikel 1253*quater* van het Gerechtelijk Wetboek vermeld in het wetsontwerp (waaruit de wet van 14 juli 1976 betreffende de wederzijdse rechten en verplichtingen van echtgenoten en huwelijksvermogensstelsels is ontstaan) dat haar was voorgelegd, wees erop in haar verslag dat die bepaling een «bevestiging [is] van hetgeen reeds gesteld is in artikel 1031, namelijk dat de beschikking vatbaar is voor hoger beroep » (*Parl. St.*, Senaat, B.Z. 1974, nr. 683-2, p. 105). Er dient evenwel te worden opgemerkt dat artikel 1031 betrekking heeft op de vordering bij eenzijdig verzoekschrift, terwijl de procedure op verzoekschrift tussen echtgenoten een procedure op tegenspraak is.

B.5. De aldus gedane toevoeging ging niet gepaard met een wijziging van artikel 1051 van het Gerechtelijk Wetboek die ertoe strekt een verwijzing naar artikel 1253*quater* erin op te nemen; de reden waarom van het gemeen recht moest worden afgeweken is evenmin aangegeven.

Aangezien artikel 50, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat voorziet in een verlenging van de termijn voor hoger beroep wanneer die ingaat na het begin van de gerechtelijke vakantie, verantwoord werd door de vrees dat er geen voldoende bekendheid zou zijn nopens de tijdens die periode gedane betekening (*Parl. St.*, Senaat, 1969-1970, nr. 138, p. 2) en aangezien een dergelijke vrees niet minder gegrond lijkt in de gevallen waarin de in het geding zijnde bepaling wordt toegepast dan in diegene waarin het gemeen recht wordt toegepast, leidt die bepaling ertoe op onevenredige wijze de rechten van de verdediging van de partijen te beperken en doorstaat zij de grondwettigheidstoets niet.

B.6. De prejudiciële vraag dient bevestigend te worden beantwoord.

Om die redenen,

het Hof

zegt voor recht :

Artikel 1253^{quater}, d), van het Gerechtelijk Wetboek schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in zoverre het niet de verlenging van de termijn voor hoger beroep in verband met de gerechtelijke vakantie toestaat, bedoeld in artikel 50, tweede lid, van hetzelfde Wetboek.

Aldus uitgesproken in het Frans en het Nederlands, overeenkomstig artikel 65 van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Arbitragehof, op de openbare terechtzitting van 14 februari 2001.

De griffier,

De voorzitter,

P.-Y. Dutilleux

M. Melchior